FAMILIE-/ARVERET – OMPRØVEN I FEBRUAR 2010

Opgave 1

Hanne bliver i februar 2003 gift med Morten. Forinden er hun flyttet ind i Mortens villa, som han har købt i 2002. Ægtefællerne opretter en formgyldig ægtepagt om, at halvdelen af Mortens villa skal være skilsmissesæreje.

I efteråret 2008 istandsætter Morten sin villa. Han betaler regningen på 300.000 kr. med 200.000 kr., som han har arvet som skilsmissesæreje fra en onkel, samt 100.000 kr., som han låner af Hanne. Hannes midler er arv fra Hannes far, der også gyldigt havde bestemt, at arven skulle være skilsmissesæreje.

I februar 2009 tager Morten, der arbejder med marketing, på en måneds forretningsrejse til USA. I New York møder han i en natklub den 20-årige Sibyl, som han forelsker sig i, og de tager på et par dages ferie sammen. Sibyls bror, der er i samme branche som Morten, tilbyder ham et vellønnet job i byen.

Da Morten kommer hjem, fortæller han Hanne, at han vil starte et nyt liv i USA. Han ønsker derfor at blive separeret, da han har planlagt at flytte til New York og bo sammen med Sibyl. Hanne, der er gravid, bliver rasende og flytter med det samme hen til en veninde.

Ved statsforvaltningens afgørelse af 15. maj 2009 bliver Morten pålagt at betale bidrag på 2000 kr. om måneden til Hanne med virkning fra den 1. april 2009. Morten og Hanne bliver separeret ved bevilling af 29. maj 2009. Under vilkårsforhandlingen har ægtefællerne aftalt, at Morten skal betale bidrag i 2 år med 2.000 kr. pr. måned.

Parrets bo gøres op pr. 9. juni 2009. Hanne har en bil, der er 80.000 kr. værd. Morten har villaen, der har en friværdi på 800.000 kr., hvoraf 300.000 kr. er værdistigning på grund af istandsættelsen. Herudover har Morten indbo for 20.000 kr.

Hvordan skal boet kvantitativt deles, og ægtefællernes eventuelle mellemværender endeligt afregnes, når det oplyses, *at* begge ønsker mest muligt, og *at* Morten ikke har betalt bidrag til Hanne?

Morten vil rejse tilbage til New York, hvor han skal starte på sit nye job 1. juli. Han skal bo i Sibyls lejlighed. Morten ønsker sin villa udlagt for at sælge den til vennen

Viggo, som Morten så vil bo hos, når han jævnligt kommer til Danmark. Vil Hanne på skiftet have mulighed for at overtage Mortens villa mod hans protest?

Hanne føder den 30. juni 2009 en datter, Ditte. Hanne vil ikke anfægte, at Morten er far til Ditte, men hun er imod, at han skal have forældremyndighed over barnet. Morten vil gerne både være far og have del i forældremyndigheden. Hvordan er Mortens retsstilling?

Løsningsvejledning til opgave 1

1. Formueordningen
Hovedformueordningen er fælleseje, jf. RVL § 15, men Mortens villa er brøkdelsskilsmissesæreje i henhold til ægtepagten, jf. RVL § 28, stk. 1 og 2, og de arvede beløb er tredjemandsbestemt skilsmissesæreje, jf. RVL § 28 a. Skilsmissesærejet indgår ikke i delingen på skifte i levende live, jf. RVL § 28, stk. 1, nr. 1.

Familieret, 2009, s. 140, 142, 157.

2. Krav i anledning af istandsættelsen af Mortens villa
Hanne har lånt Morten 100.000 kr., som stammer fra hendes særejearv. Da der er tale om et lån, har Hanne et krav mod Morten på 100.000 kr., der er et aktiv i hendes særeje. Mortens gæld til Hanne angår et aktiv – villaen - som er brøkdelssæreje, hvorfor hans gæld på 100.000 kr. også er brøkdelssæreje.

De resterende 200.000 kr. til istandsættelsen af hans brøkdelssærejevilla kommer fra hans særeje. Der er sket en værdistigning på ejendommen svarende til de indskudte midler. Da Morten har anvendt 200.000 kr. af sit særeje til bedste for sit brøkdelssæreje, kan Morten gøre et krav gældende i henhold til RVL § 23, stk. 3. Kravet bliver, da brøkdelssærejet er fælleseje-skilsmissesæreje i forholdet ½-½, ½ af de 200.000 kr. = 100.000 kr. Dette krav kan alene gøres gældende i Mortens positive bodel.

Familieret, 2009, s. 142-143 og 191-192.

3. Bidragene
Skæringsdagen for formuefællesskabets ophør er den 29. maj 2009, der er separationsdatoen. I boopgørelsen medtages aktiver og passiver på skæringsdagen, jf. FSKL § 65, stk. 2. De skyldige ægtefællebidrag, der er forfaldne før skæringsdagen, medregnes som et passiv hos M, men ikke som et aktiv hos H, jf. FSKL § 65, stk. 3. Det drejer sig om forfaldne bidrag for 2 måneder, i alt 4.000 kr. At boet gøres op den 9. juni 2009 får ingen betydning. (Ægtefællebidragene, der forfalder efter skæringsdagen, vedrører ikke boopgørelsen).

Familieret, 2009, s. 262, 264 og 276-277.

4. Boopgørelse
Mortens brøkdelssæreje er friværdien i villaen på 800.000 kr. ÷ de 100.000 kr., som han skylder H. Hans brøkdelssæreje er derfor netto 700.000 kr. Heraf er 350.000 kr. fælleseje.

	M´s særeje	M's bodel	H's bodel	H's særeje
M's brøkdelsæreje	(350.000)	350.000		
M's indbo		20.000		
H´s tilgodehavende				(100.000)
Forfaldne bidrag		÷ 4.000		
H´s bil			80.000	
Nettobodele		366.000	80.000	
Boslodsberegning:				
Forlods til M RVL § 23, stk. 3		100.000		
Ligedeling af (366÷100+80)		173.000	173.000	
Boslodder		273.000	173.000	

Hanne kan i medfør af FSKL § 67 a forlange fyldestgørelse af de før skæringsdagen forfaldne, men ubetalte bidrag på i alt 4.000 kr.

Morten skal derfor som led i bodelingen aflevere 173.000 kr. + 4.000 ÷ 80.000 kr. = 97.000 kr. til Hanne.

Familieret 2009, s. 276-277 og 282-283.

5. Hannes overtagelse af Mortens villa

Villaen tilhører Morten som brøkdelssæreje, og reglerne om krydsende udtagelsesret kan anvendes på brøkdelssærejeaktiver, hvor en brøk er fælleseje. Da Morten kræver villaen udlagt, afgøres konflikten i henhold til FSKL § 70 a, stk. 2, 2. pkt. Morten har til hensigt at flytte til udlandet for at bo varigt og ønsker at sælge villaen til Viggo. Hanne skal finde en bolig til sig selv og deres nyfødte datter. Hanne må kunne overtage villaen i medfør af FSKL § 70 a, stk. 2, 2. pkt. nr. 1., idet den hidtidige bolig må anses at være af den væsentligste betydning for hende af hensyn til hjemmets opretholdelse. Det kan ikke anføres imod Hannes overtagelse af villaen, at hun i forbindelse med separationen er flyttet hen til en veninde. At Morten har tænkt sig at bo i villaen hos Viggo under sine ophold i Danmark er ikke nok til, at han kan anses at opretholde hjemmet. Hannes overtagelse må dog forudsætte, at hun har økonomisk mulighed herfor.

Familieret, 2009, s. 142 og 296-298.

6. Mortens retsstilling vedr. faderskab og forældremyndighed

Hanne er blevet gravid under Mortens og Hannes ægteskab, men Ditte fødes først, efter at de er blevet separeret. Derfor gælder BL § 1, stk. 1, om, at ægtemanden er far til barnet, ikke, jf. BL § 1, stk. 2 nr. 1.

Hanne har ved Dittes fødsel alene forældremyndigheden, jf. FOL § 6, stk. 2, 1. pkt. Da Hanne ikke ønsker fælles forældremyndighed med Morten, vil der ikke kunne udfærdiges en omsorgs- og ansvarserklæring i henhold til BL § 2, stk. 1, da begge forældre

skal underskrive erklæringen. Hanne vil imidlertid ikke anfægte Mortens faderskab, og der er intet oplyst om, at Hanne har haft seksuelle forhold til andre mænd. Morten kan derfor i statsforvaltningen anerkende faderskabet i henhold til BL § 14, stk. 2, nr. 1. Hanne og Morten har herefter fælles forældremyndighed i medfør af FOL § 6, stk. 2, nr. 1.

Familieret, 2009, s. 29-31 og 40.

Opgave 2

Mads og Helle blev gift i 1984. Der blev gyldigt bestemt særeje i ægteskabet. Mads havde et særbarn, Sebastian, der var 6 år, da Mads og Helle giftede sig. Ægteparret fik sammen to børn - Emma i 1985 og Viktor i 1986.

Mads og Helle oprettede i 1991 en formgyldig ægtepagt, hvorefter der skulle være skilsmissesæreje i ægteskabet, men dog således at længstlevendes skilsmissesæreje skulle være fuldstændigt særeje.

I 2007 blev Mads meget syg og oprettede derfor et formgyldigt testamente. Heri var det bestemt, at Sebastian, der var økonomisk velstillet, skulle arve mindst muligt, og at Emma og Victor skulle arve deres legale arv

I februar 2008 døde Mads. Helle ønskede at være i uskiftet bo. Sebastian var indstillet på, at Helle kunne være i uskiftet bo, men dog således, at Helle i givet fald skulle oprette et testamente, der ligestillede ham med Emma og Viktor. Dette indvilgede Helle i, hvorefter hun i april 2008 oprettede et formgyldigt testamente, hvoraf det fremgik, at Sebastian i arv efter hende skulle have et beløb, der svarede til hans legale friarv efter Mads. Hun gav Sebastian en kopi af dette testamente. Han samtykkede herefter i, at Helle kunne være i uskiftet bo, og Helle fik det uskiftede bo udleveret. Ved Mads død udgjorde hans formue 4,8 mio. kr., og Helles formue udgjorde 100.000 kr.

Helle mødte i januar 2009 den noget yngre Torsten, som hun flyttede sammen med. Den 27. november 2009 begærede hun det uskiftede bo skiftet. Hun oprettede samtidig et formgyldigt testamente, hvorefter Torsten skulle arve hele friarven efter hende bortset fra den arv, som Sebastian skulle have ifølge hendes testamente fra 2008.

I julen 2009 var Emma og Helle indblandet i et alvorligt trafikuheld. Emma døde på stedet. Helle døde i ambulancen på vej til hospitalet. Emma efterlod sig en ægtefælle, men ingen børn.

Hvordan skal det uskiftede bo deles? Hvordan skal boet efter Helle deles? Det kan oplyses, at alle ønsker mest muligt, og at værdierne ikke har ændret sig siden Mads´ død. Sebastian mener, at Helle havde lovet ham ligestilling arvemæssigt både angående arv efter Mads og arv efter Helle, hvad Torsten bestrider**.**

Løsningsvejledning til opgave 2

1. Formueordningen og det uskiftede bo

Ægtepagten er gyldig, jf. RVL § 28, stk. 1 og 2. Da Mads dør først, er formueordningen ved dødsfaldet således ifølge ægtepagten, at Mads´formue er skilsmissesæreje, der ved død er fælleseje, og Helles formue på 100.000 kr. er fuldstændigt særeje. Det uskiftede bo er derfor alene Mads´ formue på 4,8 mio. kr.

Familieret 2009 s. 139 f. og 148.

2. Delingen af det uskiftede bo

Mads og Helles boslodder af det uskiftede bo er ½ af 4,8 mio. kr., altså 2,4 mio. kr.

I arv efter Mads falder hans boslod. Hans arvinger er Helle og de 3 børn Sebastian, Viktor og Emma. Helle og Emma er arvinger efter Mads, da de først er døde, efter at Helle har begæret skifte af det uskiftede bo, jf. AL § 28, stk. 1.

Sebastian skal, jf. Mads' gyldige testamente fra 2007, kun arve sin tvangsarv. Helle arver som ægtefælle legalt halvdelen af Mads' boslod, jf. AL § 9, stk. 1. De tre børns legale arv er hver på 1/3 af den anden halvdel, AL § 1, stk. 1. Sebastians tvangsarv er på ¼ af hans legale arv, jf. AL § 5, stk. 1. Han skal derfor alene arve 1/4 af 1/3 af ½ af Mads´ boslod, dvs. 1/24 af 2,4 mio. kr. = 100.000 kr.

Emmas dødsbo og Viktor skal ifølge testamentet fra 2007 alene arve den legale arv på 1/3 af ½ af Mads´ boslod, jf. AL § 1, stk. 1. Hver skal derfor alene have 1/6 af 2,4 mio. kr. = 400.000 kr. De skal ikke have del i Sebastians friarv.

Helle er den, der skal have den friarv, som testamentet fratager Sebastian, idet der ikke er andre legale arvinger, end de i øvrigt i testamentet nævnte. Hun skal derfor arve ½ af Mads´ boslod på 2,4 mio. kr. som legal arv og 300.000 kr. som yderligere arv. Hun arver derfor i alt 1,5 mio. kr. Desuden får Helle af det uskiftede bo sin boslod på 2,4 mio. kr.

Det uskiftede bo bliver derfor delt således:

Helle	3. 900.000 kr.
Sebastian	100.000 kr.
Emmas dødsbo	400.000 kr.
Viktor	400.000 kr.
I alt	4.800.000 kr.

Arveret 2008 s. 39, 51, 53, 55, 83, 214 og 231 f.

3. Arven efter Helle

I arv efter Helle falder hendes fuldstændige særeje på 100.000 kr. samt hendes del af det uskiftede bo på 3,9 mio. kr. I alt 4 mio. kr. Hun har testeret over hele friarven, dvs. over ¾ af 4 mio. kr. = 3 mio. kr., jf. AL § 5, stk. 1.

Helles eneste tvangsarving er Viktor. Emma har ikke overlevet Helle og er derfor ikke hendes arving, jf. AL § 94, stk. 1, og hun har ingen børn, der træder i stedet. Viktor får sin tvangsarv på 1 mio. kr., jf. AL § 5, stk. 1.

Spørgsmålet er, om Sebastian skal have arv, som ligestiller ham med Emma og Viktor, eller om han kun skal ligestilles med hensyn til arv efter Mads.

Omstændighederne omkring Helles oprettelse af testamente til fordel for Sebastian viser, at det næppe er rigtigt, at Helle oprindeligt havde lovet ham, at han også skulle ligestilles med de andre med hensyn til arv efter Helle. Testamentet fra 2008, som blev sendt til ham, siger meget klart og præcist, at ligestillingen kun gælder friarven efter hans far. Sebastian skulle i givet fald have reageret ved fremsendelsen af testamentet fra 2008 i stedet for at give sit samtykke til uskiftet bo.

Sebastian skal derfor kun ligestilles med Emma og Viktor med hensyn til arv efter Mads. Sebastian skal derfor, jf. ovenfor under 2, have 300.000 kr. – hans legale friarv efter Mads – som testamentsarv efter Helle. Den resterende testamentsarv på 3.000.000 kr. ÷ 300.000 kr. = 2.700.000 kr. tilfalder, jf. Helles testamente fra 2009, Torsten.

Arven efter Helle:

Viktor	1.000.000 kr.
Sebastian	300.000 kr.
Torsten	2.700.000 kr.
I alt	4.000.000 kr.

Arveret 2008 s. 38, 39, 95 og 232.